

Digitální knihovny

Osnova přednášek + cvičení

Přednášející a cvičící: PhDr. et Bc. Jindra Planková, Ph.D.

1. Úvod do problematiky digitálních knihoven

- Vývoj ICT a vliv na rozvoj systémů DK
- Pojmy a terminologické souvislosti
- Pracovní definice DK
- Související oblasti

2. Vývoj digitálních knihoven

- Časový rámec vývoje
- Činnosti a funkce DK v historickém vývoji
- Činnosti a funkce současné DK

3. Typologie digitálních objektů (zdrojů)

- Základní specifikace
- Příklady a užití v systémech DK

4. Architektura digitálních knihoven

- Základní vymezení
- Identifikátory – ISBN, ISSN, SICI/BICI, ISTC
- Systémy správy a řízení
- Klasické a specifické identifikátory v DK

5. Metadata v systémech digitálních knihoven

- Účel, funkce, použití
- Typologie a klasifikace
- Standardy vycházející ze struktury MARC
- DC – Dublin Core
- Metadata Kongresové knihovny
- XML a RDF

6. Kooperace systémů digitálních knihoven – Interoperabilita

- Systém spolupráce DK
- Mezinárodní standardy a principy
- Protokoly a aplikace interoperability v praxi
- Iniciativa otevřených archivů OAI

7. Globální vyhledávání zdrojů

- Základní principy
- Příklady užití v praxi

8. Související oblasti

- Autorská práva
- Duševní vlastnictví
- Ukládání digitální informací
- Licence a licencování

9. Vybrané programy a projekty digitálních knihoven

- Klíčové oblasti výzkumu DK

10. Příklady a demonstrace DK v prostředí internetu

- Praktické vyhledávání ve vybraných systémech DK

11. Praktické vyhledávání v systémech DK

- Sociální vědy
- VŠ kvalifikační práce
- Komerční producenti

12. Praktické vyhledávání v systémech DK

- Počítačová věda
- Informační a komunikační technologie

13. Praktické vyhledávání v systémech DK

- Informační věda
- Knihovnictví

Základní literatura:

1. ANDREWS, J.; LAW, D. *Digital libraries: policy, planning and practice*. Aldershot: Ashgate, 2004. 284 s.
2. *Ariadne Magazine* [online]. Bath: The Library University of Bath, 1996 – Dostupné: <http://www.ariadne.ac.uk>. ISSN 1361-3200
3. ARMS, W. Y. *Digital libraries*. Cambridge: MIT Press, 2000.
4. BARTOŠEK, M. Digitální knihovny. In *Informační studia a knihovnictví v elektronických textech: Interaktivní modulární výukový systém na podporu informačního a knihovnického vzdělávání* [CD-ROM]. Praha: ÚISK FF UK, 2001.
5. BARTOŠEK, M. Vyhledávání v internetu a DUBLIN CORE. *Zpravodaj ÚVT MU*. [online]. 1999, roč. 9, č. 4, s. 1–4. Dostupné: <http://webserver.ics.muni.cz/zpravodaj/articles/153.html>.
6. BRATKOVÁ, E. Citace odborné literatury jako nástroj rozvoje služeb a integrace digitálních knihoven. In *AKP 2001: Automatizace knihovnických procesů – 8: sborník z 8. ročníku semináře pořádaného ve dnech 24. – 25. dubna 2001 v Liberci*. Praha: ČVUT, 2001. s. 109-120.
7. *Building and sustaining digital collections: models for libraries and museum*. Washington: Council on Library and Information Resources, 2001. 25 s.
8. *Calimera: doporučení projektu Calimera (Cultural Applications: Local Institutions Mediating Electronic Ressource Access): doporučení koordinační akce Calimera pro činnost místních kulturních institucí, knihoven, muzeí a archivů: aplikace v oblasti kultury, místní kulturní instituce zpřístupňující elektronické zdroje*. Praha: Národní knihovna ČR, 2005. 474 s.
9. *Digital library technology trends*. Santa Clara: Sun Microsystems, 2002. 38 s.
10. FENNER, A. (ed.). *Managing digital resources in libraries*. Binghamton: Haworth Press, 2005. 186 s.
11. KENNEY, A. R. *Moving Theory into practice: digital imaging for libraries and archives*. Mountain View: Research Libraries Group, 2000. 189 s.

12. MAKULOVÁ, S. Návrh riešenia problémov pri vyhľadávani informácií v internete alebo Od kvantity ku kvalite. *Knihovna*. 2005, roč. 16, č. 1, s. 23-43.
13. MALONE, Ch. K.; MOSES, J. *Creating the digital library*. New York: Primary Research Group, 2000.
14. McMENEMY, D. *Delivering digital services: a handbook for public libraries and learning centres*. London: Facet, 2005. 184 s.
15. *PULMAN: public libraries mobilizing advanced networks: doporučení pro činnost veřejných knihoven, archivů a muzeí v podmínkách informační společnosti: metodický materiál k realizaci sociálně politických a strategických opatření pro oblast veřejných knihoven, archivů a muzeí, řízení informačních služeb v těchto zařízeních a stimulaci nových forem činnosti v podmínkách informační společnosti*. Praha: Národní knihovna ČR, 2004. 381 s.
16. RHYNO, A. *Using open source system for digital libraries*. Westport: Libraries Unlimited, 2004. 160 s.
17. TEDD, L. A.; LARGE, A. *Digital libraries: principles and practice in global environment*. München: Saur, 2005. 280 s.
18. *The digital library toolkit*. Palo Alto: Sun Microsystems, 2000. 186 s.
19. *Virtuální realita a knihovny: překlady zkrácených příspěvků (výtahů) ze zahraničního odborného tisku doplněné studii Jindřicha Pilaře „Internet, nové informační technologie a knihovny“*. Praha: Národní knihovna ČR, 2001. 106 s.
20. Aktuálně prezentované webovské informační zdroje
21. Doplnková literatura předkládaná na přednáškách a seminářích